

Freelancers in België

2022

 malt

Inhoudstafel

Inleiding	3
1. Ooit was iedereen freelancer	4
2. Freelancing, een fenomeen waar geen rem op staat	7
3. Een portret van de Belgische freelancer	10
• Methodologie	
• Freelancen in 4 kernbegrippen	
• Freelancers zijn vaak voormalige werknemers	
• Freelancen is een bewuste carrièrekeuze	
• Freelancen is geen overgangsfase	
• Freelancers zijn hoog opgeleid	
Conclusie	18
Over Malt	19

Inleiding

De *War for Talent*, talloze werknemers die hun ontslag geven, het groeiende aantal freelancers... Er is niet minder dan een revolutie gaande op de arbeidsmarkt.

Door de pandemie is de digitale transformatie nog eens in een stroomversnelling geraakt, en daarmee ook de populariteit van freelancen in Europa. Terwijl de eerste lockdown sommige projecten nog tot stilstand bracht, waardoor de activiteit onder freelancers afnam, ging de heropleving in 2021 razendsnel. In het kielzog daarvan maken steeds meer werkende professionals de omslag naar freelancen.

Die revolutie zorgt voor nieuwe hybride praktijken en die alternatieve werkvormen zullen blijvers zijn. In dit verband is het interessant om in te zoomen op de freelance markt en te zien wat daar gebeurt. Freelancers zijn namelijk al lang de voorbode van de grote trends op de arbeidsmarkt.

Malt speelt een sleutelrol in het stroomlijnen van de samenwerking tussen bedrijven en freelancers. Maar wie zijn ze? Waarom zijn ze eigenlijk met steeds meer? Wat motiveert hen en hoe zien zij de toekomst?

Deze whitepaper vat een onderzoek samen uit februari 2022. We schetsen een portret van freelancen in België en zoomen in op dit statuut — een statuut dat almaar meer werknemers aantrekt in hun hang naar onafhankelijkheid, flexibiliteit en evenwicht.

1.

Ooit was iedereen
freelancer

Ooit was iedereen freelancer

Het Engelse woord ‘free-lance’ werd voor het eerst gebruikt door Sir Walter Scott in zijn roman *Ivanhoe*. Een free-lancer is daarin een ridder die vrij is van trouw aan een heer en dus zelfstandig zijn lans kan inzetten (of zijn diensten verkopen)⁽¹⁾.

Buiten de literaire wereld waren vrijwel alle werknemers oorspronkelijk freelancers. Zogenaamde ‘dagloners’ waren handarbeiders die hun arbeidskracht per dag verhuurden aan de meester van een landgoed. In de pre-industriële samenleving zijn deze dagloners of handarbeiders de typische ‘vrije’ werkers, maar ook in die zin dat ze vrij waren van status, vast inkomen of bescherming tegen risico’s als ziekte en ongevallen. Ook de ambachtslieden die zich groepeerden in gilden waren nog altijd zelfstandige werkers met hun eigen gereedschap.

Pas in de 20ste eeuw begon loondienst samen te vallen met het concept van een financieel vangnet. De basis voor de opbouw van het arbeidsrecht lag bij de wens van de werkgevers om hun arbeidskrachten aan zich te binden. In ruil voor het inleveren van hun eigen vrijheid kregen de arbeiders meer bescherming.

Aan het eind van de 20ste bereikte werken in loondienst in Europa zijn hoogtepunt⁽²⁾. Hoewel zelfstandigen nooit ophielden te bestaan, werd hun statuut in België pas geformaliseerd met het Koninklijk Besluit van 1967, dat voortkwam uit een denkoefening over hun ziekteverzekering. Daarvóór was de bescherming van zelfstandigen vrijwel onbestaande. In de jaren 2000 werd een dekking voor kleine risico's ingevoerd en sindsdien is er stap voor stap vooruitgang geboekt. Sinds 1 april 2010 moeten alle zelfstandigen zich binnen 90 dagen na de start van hun activiteit aansluiten bij een sociaal verzekeringsfonds⁽³⁾.

De geleidelijke verbetering van het sociaal statuut van de zelfstandigen moedigt de Belgen verder aan om deze weg in te slaan en de digitalisering maakt het nog makkelijker.

Statbel verwachtte een toename van 12% zelfstandigen in België tussen het tweede kwartaal van 2021 en het tweede kwartaal van 2022⁽⁴⁾.

Bronnen: (2) Laetitia Vitaud, *Petite histoire du freelancing*, 2018

(3) *Le statut du travailleur indépendant en droit belge*, Justifit, 2020

(4) *Aantal zelfstandigen in stijgende lijn* Statbel, 2022

2.

Freelancing,
een fenomeen **waar**
geen rem op staat

Freelancing, een fenomeen waar geen rem op staat

Het is geen geheim dat de vraag naar expertise explosief is gestegen. Uit een recente enquête van SD Worx blijkt **dat 65% van de Belgische werkgevers het moeilijk heeft om medewerkers aan te werven**⁽⁵⁾. Dit fenomeen, aka de *War for Talent*, zet de arbeidswereld op zijn kop. Beroepen waarvoor er niet genoeg opgeleid personeel is om aan de vraag te voldoen, worden extra getroffen. Denk maar aan IT-developers.

Tegelijk was er in de Verenigde Staten sprake van de *Great Resignation* of de *Big Quit*: 48 miljoen Amerikanen verlieten hun job in 2021, waardoor er 10,9 miljoen vacatures open bleven⁽⁶⁾. In België is deze tendens vooral onder jongeren zichtbaar.

Acerta stelde vast dat in de eerste maanden van 2022 **11% van de jongeren onder de 25 jaar hun contract had verbroken, wat 136% meer is dan in 2021**⁽⁷⁾. In het tweede kwartaal van 2022 stond de teller op een recordaantal van **213.822 vacatures**⁽⁸⁾.

Naast de *Big Quit* steekt er nog een ander fenomeen de kop op: *Quiet Quitting*⁽⁹⁾. Sommige werknemers presteren wel nog het uiterste minimum, maar lopen de 'extra mile' niet meer. Hun argument? Dat hun werk hen niet definieert en dat voldoening iets is dat ze wel buiten het werk zullen vinden.

Bronnen: (5) *65% van de Belgische werkgevers heeft moeite om werknemers aan te trekken*, sdworx, 2022

(6) *Great Resignation*, Wikipédia

(7) *Meer dan dubbel zoveel werknemers onder 25 jaar vertrokken in 2022 al bij werkgever in vergelijking met vorig jaar*, Acerta, 2022

(8) *Vacatures op de arbeidsmarkt*, Statbel, 2022

(9) *Quiet quitting: hoe ga je hier het best mee om als werkgever?*, Liantis, 2022

Uiteindelijk leiden de toename van het aantal vertrekken, de aanslepende moeilijkheid om vacatures in te vullen en de desinteresse van bepaalde werknemers ertoe dat steeds meer bedrijven hun toevlucht nemen tot freelancers. En dan hebben we het nog niet gehad over de snelheid van het aanwervingsproces. Het duurt gemiddeld:

6 dagen

om een freelancer aan te werven

6 maanden

om een vaste werknemer aan te werven⁽¹⁰⁾

Tallose hoogopgeleide en getalenteerde professionals kozen bewust voor freelancen en we kijken met zijn allen ook anders naar het statuut. Jean-François, 45 jaar, is al 18 jaar freelance IT-ontwikkelaar. Hij stroomlijnt de digitale transitie van zowel kleine als grote bedrijven. Volgens hem staan freelancers tegenwoordig hoger aangeschreven:

“

Toen ik mijn familie destijds vertelde dat ik na zes jaar in loondienst als freelancer zou beginnen, verklaarden ze me gek. Vandaag merk ik een verschil in perceptie, alsof mensen het risico op mislukking milder inschatten en — wat belangrijker is — ze geloven in de veerkracht voor als het toch fout zou lopen.

Jean-François

Freelance IT-ontwikkelaar

Om concurrentieel te blijven, te blijven innoveren en een beroep te doen op digitaal talent dat grotendeels freelance is geworden, zit er voor bedrijven niets anders op dan met freelancers te werken, bovenop hun vaste werknemers.

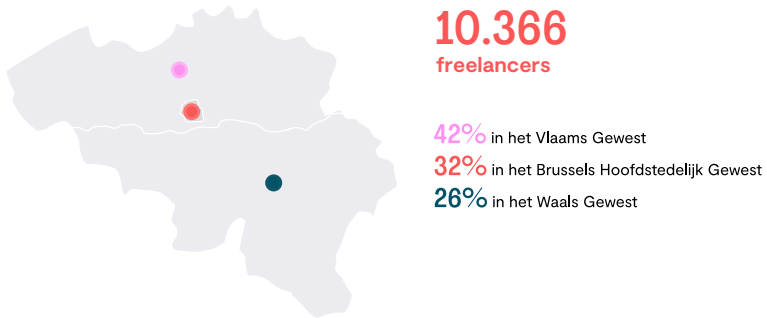
3.

Een portret van de Belgische freelancer

Methodologie

Malt is actief in België sinds januari 2022 en beschikt over een database van meer dan **10.000 gekwalificeerde freelancers**.

Geografische spreiding van freelancers in België

Malt Belgium hield in februari 2022 een enquête bij 216 Belgische freelancers die via Malt werken. Hun antwoorden schetsen een actueel beeld van een groeiende gemeenschap van hooggekwalificeerde freelancers. We hebben de resultaten vergeleken met een studie die Malt en Boston Consulting Group (BCG) tussen juli en september 2021 uitvoerden in verschillende Europese landen (Frankrijk, Spanje en Duitsland) om nationale trends te identificeren, op basis van de getuigenissen van 3.334 freelancers⁽¹⁾.

Freelancen in 4 kernbegrippen

In België zijn er volgens de zelfstandigenorganisaties **bijna 300.000 freelancers** en het worden er elk jaar meer. Ze werken in de technologie- en datasector, kunst en design, marketing en communicatie, zakelijke dienstverlening of in ondersteunende functies (finance, HR, legal, procurement, operations management...)⁽¹²⁾.

Volgens een studie van het NSZ op basis van cijfers van het Rijksinstituut voor Sociale Verzekeringen van Zelfstandigen (RSVZ) is het **aantal zelfstandigen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de afgelopen tien jaar met 39% gestegen**. Een vergelijkbare stijging tekent zich af in Vlaanderen en Wallonië. Ons land kent ook de sterkste versnelling in Europa: **bijna ¼ van de freelancers heeft minder dan een jaar ervaring**.

Ter vergelijking:

18%
in Frankrijk

16%
in Spanje

11%
in Duitsland

10%
in Nederland

Het bewijst de kracht van de Belgische markt en de groeiende ondernemingszin bij de bevolking.

Om de freelance markt in België beter te begrijpen, bespreken we hieronder vier grote trends uit het onderzoek.

● Freelancers zijn vaak voormalige werknemers

Voor ze hun eigen onderneming lanceren, hebben **Belgische freelancers de neiging om eerst veel expertise in hun vakgebied op te bouwen. 88% van hen zijn voormalige werknemers en hebben gemiddeld 11 jaar ervaring als voltijdse werknemer.**

📁 Ervaring als voltijdse werknemer: 11 jaar

Ze hebben zich echt meester gemaakt van hun vakgebied, inclusief een adresboek en een netwerk, voordat ze de wereld van de zelfstandigen betreden. Hetzelfde geldt voor onze buurlanden: **in Nederland heeft de gemiddelde freelancer 13 jaar in loondienst gewerkt, in Frankrijk en Duitsland 10 jaar, in Spanje 9 jaar.**

Freelancen is een bewuste carrièrekeuze

91% van de respondenten heeft de keuze gemaakt om hun functie als werknemer op te geven om een freelance activiteit te beginnen. Bij de ondervraagde freelancers komen drie belangrijke drijfveren voor de switch naar voren:

Karol, sinds twee jaar freelance digital marketeer, vertelt na 14 jaar in loondienst:

“

Na de coronacrisis zag ik mezelf niet meer terug naar kantoor gaan voor 40 uur per week. Ik had meer flexibiliteit en afwisseling nodig — en waarschijnlijk ook meer erkenning.

Karol

Freelance digital marketeer

De verzamelde gegevens bevestigen het idee dat freelancen een weloverwogen keuze is: de overgrote meerderheid zegt tevreden te zijn met de carrièrekeuze.

9 van de 10 respondenten zeggen een goed evenwicht tussen werk en privéleven te hebben, terwijl in vergelijking amper 42% van de Belgische werknemers aangeeft tevreden te zijn⁽¹³⁾.

In vergelijking met andere landen is het resultaat het meest opvallend in **België en Nederland, waar respectievelijk 90% en 89% tevreden is**.

In Frankrijk, Duitsland en Spanje zijn iets meer dan 7 van de 10 respondenten tevreden over hun *work-life balance*.

Freelancen is geen overgangsfase

Freelancen is een keuze voor de lange termijn

1%

van de respondenten zou graag terugkeren naar een voltijdse job

Als we dit resultaat vergelijken met onze bureaus, blijkt dat freelancen in ons land niet zomaar een overgang is, maar een carrièrekeuze voor de lange termijn. **In Duitsland bijvoorbeeld zegt 3% terug te willen keren naar een vaste job in een bedrijf, in Nederland 4%, in Frankrijk 7% en in Spanje 11%.** Het mag duidelijk zijn in België: eens een freelancer, altijd freelancer.

Bovendien zegt 65% vertrouwen te hebben in hun toekomst. Bijna de helft verdient nu ook meer dan toen ze in loondienst waren.

Freelancer zijn betekent ook nieuwe uitdagingen aangaan. **Voor 65% van de ondervraagde Belgische freelancers is onderhandelen met klanten uitdaging nummer 1.** Daarna volgen financiële onvoorspelbaarheid, op tijd betaald worden en het gebrek aan collega's.

De grote freelancer community is pionier op het gebied van telewerken, flexibele samenwerking en levenslang leren. Zo blijven ze de weg wijzen naar nieuwe trends op de arbeidsmarkt. Ze zijn ook volop overgestapt op een hybride manier van werken.

85%

van de respondenten bereid te zijn om bij hun klanten te werken

Freelancers zijn hoog opgeleid

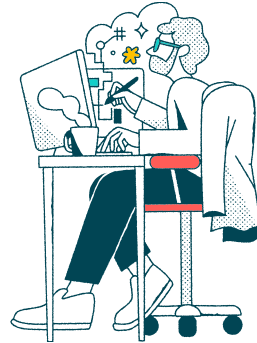
De gemiddelde leeftijd van de ondervraagde freelancers:

40
jaar

Ze hebben een hoog opleidingsniveau:

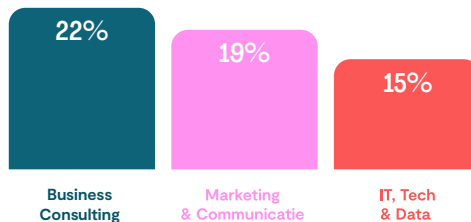
86%
heeft minstens
een bachelordiploma

Steeds meer jobs die vroeger voorbehouden waren voor vaste werknemers, gaan vandaag naar freelancers. Er zijn zes miljoen hoogopgeleide freelancers in Europa, waarvan er 3,4 miljoen aan digitale projecten werken⁽¹⁴⁾. Op basis van gegevens van Eurostat schat Malt dat freelancers **ongeveer 25% van alle digitale professionals in Europa** vertegenwoordigen.

Of ze nu specialist zijn in data-driven marketing, SEO of UX, bij Malt combineren hooggekwalificeerde freelancers een gevoel voor business-uitdagingen met een voorliefde voor tech. Troeven die ze tijdens hun opdrachten volop uitspelen.

In België zijn de meest vertegenwoordigde beroepscategorieën:

Conclusie

De laatste jaren hebben we een revolutie in de wereld van het werk meegemaakt. Zeg maar de opkomst van NWOW: *New Ways of Working*.

De trend? **Meer digitalisering, minder beperkingen qua ruimte en tijd, meer democratie binnen bedrijven en een sterke behoefte aan zingeving.**

De eindklant staat vandaag altijd en overal centraal, en dat dwingt bedrijven om flexibel, responsief en beschikbaar te zijn. **De blijvende ontwikkeling van skills is een grote uitdaging geworden.** En dus wordt er almaar vaker externe hulp ingeroepen en op projectbasis gewerkt. Daar horen ook nieuwe, flexibele en resultaatgerichte methodes bij, zoals Agile.

Professionals met een hoog expertiseniveau zien freelancen steeds meer als **een aantrekkelijke carrièrekeuze: het geeft hen autonomie, flexibiliteit en een beter evenwicht tussen werk en privé.** De verandering zat er al even te komen, maar de coronapandemie heeft alles in een stroomversnelling gebracht.

Uit cijfers blijkt **een rooskleurige toekomst voor de freelance markt,** zowel voor zelfstandigen als voor bedrijven. Hoog tijd om het volledige potentieel van deze goudmijn te benutten — het is enkel een kwestie van het kostbare talent binnen te rijden.

Over Malt

Malt werd in 2013 opgericht door Vincent Huguet (CEO) en Hugo Lassiège (CTO) met Alexandre Fretti als Managing Director. Het is een **Europese marktplaats waar meer dan 400.000 freelancers hun skills en expertise aanbieden aan bedrijven die op zoek zijn naar extern talent**. Al meer dan 1.000 bedrijven en 30.000 KMO's gebruiken Malt. Sinds de overname van Comatch in 2022, het eerste netwerk van zelfstandige managementconsultants en sectorexperts, is Malt aanwezig in elf regio's en landen: Oostenrijk, België, Frankrijk, Duitsland, Midden-Oosten en Noord-Afrika, Nederland, Scandinavië, Spanje, Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk.

Sinds de lancering wordt Malt gesteund door toonaangevende investeerders: Eurazeo, Goldman Sachs Asset Management, Kerala, Serena en Isai.

malt.com

